

WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

(Drukowane jako rękopis).

Rok VII.

WARSZAWA, DNIA 15 MAJA 1930 R.

Nr. 9.

TREŚĆ:

Ruch służbowy	str.	89	Rok skarbowy 1929/30	str.	98
Położenie gospodarcze Polski w kwietniu 1930 r. na podsta- wie sprawozdań Oddziałów	"	89	Urzędowa stopa dyskontowa w poszczególnych państwach	"	99
			Banki akcyjne	"	100

Ruch służbowy.

Zmarli.

Franciszek Listewnik, urzędnik Oddziału w Starogardzie.

Położenie gospodarcze Polski w kwietniu 1930 r. na podstawie sprawozdań Oddziałów.

Sezon wiosenny i okres przedświąteczny przyniósł w kwietniu pewne ożywienie w niektórych gałęziach przemysłu i handlu, łagodząc ostrość przeżywanego przesilenia gospodarczego. Ogólnie w produkcji dóbr konsumcyjnych dało się zauważyć wyraźne osłabienie silnej w poprzednich miesiącach tendencji zniżkowej. W wielu gałęziach, a przede wszystkim we włókiennictwie, likwidacja zapasów uczyniła znaczne postępy. Natomiast produkcja dóbr wytwórczych i przemysłu węglowego, pomimo nowych poważnych ograniczeń, rozmiarami swemi nadal zbyt silnie jeszcze przerastała możliwości zbytu tak, że zapasy wzrosły w dalszym ciągu. W rolnictwie zwyżka cen, wprawdzie z wyjątkiem pszenicy niedługotrwała, przyniosła nieznaczne odprężenie stosunków.

Rynek pieniężny. Pomimo względnej płynności rynku pieniężnego, życie gospodarcze odczuwało silny brak kredytów, wobec stałej, dużej powściągliwości kredytodawców w udzielaniu pożyczek mniej pewnym firmom. Okrąg katowicki wykazał pod koniec miesiąca nadspodziewanie wielkie zapotrzebowanie gotówki ze strony przemysłu tak, że tamtejsze banki, nie wyłączając filij banków niemieckich, zmuszone były do silnego zaofiarowania dewiz, których Oddział Banku Polskiego w Katowicach skupił w ostatnim dniu miesiąca za rekordową sumę 10 milj. zł.

Wypłacalność pozostawała niezadowolająca. Odsetek weksli zaprotestowanych w Banku Polskim wyniósł 5·80% i w porównaniu z marcem (5·99%) wykazał spadek minimalny. Z ogólnego odsetka weksli zaprotestowanych w kwietniu — 2·34% przypadło na włókiennictwo, 0·64% — na rolnictwo, 0·32% — na branżę metalową, 0·25% — na skórzaną, 0·15% — na drzewną i 2·10% — na inne branże.

W porównaniu z marcem dalszemu pogorszeniu uległa wypłacalność włókiennictwa, odsetek bowiem protestów tej branży w stosunku do ogólnej sumy weksli zaprotestowanych (15·4 milj. zł.) wzrósł z 35% w marcu do 40·3% w kwietniu (6·2 milj. zł.), zwiększył się również odsetek w grupie „inne branże” (z 35·1% na 36·1%), natomiast w pozostałych gałęziach gospodarstwa, uwzględnianych przez statystykę Banku Polskiego, nastąpił spadek odsetka — największy w branży rolniczej (z 16% na 11%), następnie metalowej (z 6·5% na 5·6%), drzewnej (z 2·7% na 2·6%) i skórzaney (z 4·5 na 4·4%).

Stosunek procentowy weksli zaprotestowanych do weksli płatnych miejscowych zmniejszył się w dalszym ciągu i wyniósł 1·27% (w marcu 1·56%). Największy, przytem stale wzrastający w ostatnich miesiącach odsetek zaprotestowanych weksli miejscowych wykazała Łódź (10·61%, wobec 9·85% w marcu); w pozostałych Oddziałach odsetek maksymalnie nie dochodził do 3%.

Tempo przyrostu wkładów w instytucjach kredytowych w marcu było silniejsze, niż w lutym. Gdy w lutym w zestawieniu ze styczniem wkłady zwiększyły się o 2·6%, w marcu w porównaniu z lutym — o 3·5% (wkłady oszczędnościowe i terminowe o 3%, a czekowe, żyrowe i na rachunkach bieżących o 4·1%), co przedstawia poniższe zestawienie (w milj. zł.):

	31. III. 1930.		28. II. 1930.	
	oszczędnościowe i terminowe	czekowe, żyrowe i na r/kach bież.	oszczędnościowe i terminowe	czekowe, żyrowe i na r/kach bież.
w Banku Polskim ¹⁾	—	147·6	—	137·8
„ Banku Gospodarstwa Krajowego ¹⁾ . . .	149·5	125·5	147·0	108·5
„ Państwowym Banku Rolnym ¹⁾	29·7	69·0	27·0	60·8
„ Pocztovej Kasie Oszczędn.	201·2	178·3	190·2	178·9
„ bankach ²⁾	585·5	546·0	585·2	541·3
„ komunalnych kasach oszczędności ³⁾ . . .	460·4 ⁴⁾	51·0	434·6 ⁴⁾	46·1
	1.426·3	1.117·4	1.384·0	1.073·4
Ogółem	2.543·7		2.457·4	

Zaznaczyć należy, że wzrost wkładów najsilniej wystąpił w komunalnych kasach oszczędności, a następnie w P. K. O., czyli w instytucjach o klienteli, złożonej z szerszych warstw społeczeństwa. W Banku Gospodarstwa Krajowego i Państwowym Banku Rolnym, zwłaszcza w pierwszym, stosunkowo znacznie wzrosły wkłady czekowe, żyrowe i na rachunkach bieżących, natomiast słabo — oszczędnościowe i terminowe. W bankach prywatnych zwiększyły się tylko wkłady czekowe, żyrowe i na rachunkach bieżących, oszczędnościowe zaś i terminowe pozostały na niezmiennym poziomie.

Wobec niepewnej sytuacji finansowej kredytobiorców, działalność kredytową banków cechowała w dalszym ciągu duża powściągliwość i ostrożność, skutkiem czego stan udzielonych przez nie kredytów w formie dyskonta weksli, pożyczek terminowych i otwartego kredytu nie tylko nie zwiększył się w marcu w porównaniu z lutym, lecz przeciwnie uległ nawet pewnemu ograniczeniu i wynosił 1.979·7 milj. zł. (w lutym 1.982·6 milj. zł.). Wobec tego pogotowie kasowe w bankach utrzymało się nadal na stosunkowo wysokim poziomie, wykazując nawet, w porównaniu z lutym, wzrost o parę milionów. Znaczne zapasy gotówkowe pozwoliły bankom z jednej strony na dalszą spłatę swych zobowiązań zagranicznych, które z 417·0 milj. zł. w lutym, spadły w marcu do 408·5 milj. zł., a z drugiej strony na ograniczenie redyskonta w Banku Polskim (prawie o 7 mil. zł.), powiększając w ten sposób rezerwę w instytucji emisyjnej.

Ogólny stan przyznanych przez Bank Polski kredytów wekslowych w porównaniu z marcem zmniejszył się o 3·3 mil. zł. i w dniu 30 kwietnia wynosił 1.101·3 milj. zł. Oprócz tego z kredytów oddziałowych korzystało 948 firm o łącznym kredycie 4·6 milj. zł. Wobec jednak braku odpowiedniego materiału wekslowego, wykorzystanie kredytów uległo dalszemu ograniczeniu i wynosiło zaledwie 53% sumy kredytów przyznanych:

	31. 3. 1930	10. 4. 1930	20. 4. 1930	30. 4. 1930
Portfel wekslowy w milj. zł.	623,6	608,8	607,0	590,6
Pożyczki zastawowe „ „	73,1	71,6	72,4	78,7
	696,7	680,4	679,4	669,3

Spadek wykorzystania kredytów w porównaniu z marcem był mniejszy o 14·6 milj. zł. i wyniósł 27·4 milj. zł., przyczem odbył się, podobnie jak w marcu, wyłącznie kosztem portfelu wekslowego, gdyż pożyczki zastawowe wzrosły o 5·6 milj. zł.

Obligo podawcze z tytułu kredytów na rejestrowy zastaw rolniczy zmniejszyło się o 10·1 milj. zł. i dnia 30 kwietnia wynosiło 16·2 milj. zł. Stan weksli rolniczych z terminem płatności ponad 3 miesiące w kwietniu poważnie się zwiększył (o 23·5 milj. zł.), osiągając sumę 60·7 milj. zł., co nastąpiło przede wszystkim na skutek przyznania cukrownictwu dodatkowego kredytu, t. zw. plantatorskiego w wysokości 25 milj. zł.

Zapas kruszcu w Banku Polskim wykazał dalszy wzrost o 0·3 milj. zł., zaś zapas walut, w związku ze spłacaniem kredytów zagranicznych przez banki oraz importerów, obniżył się o 31·8 milj. zł., przyczem ubytek walut, zaliczonych do pokrycia, wyniósł 27·5 milj. zł.:

¹⁾ Bez lokat Skarbu Państwa.

²⁾ Według bilansów łącznych, zestawianych przez Komisariat Bankowy Min. Skarbu; dane obejmują 59 prywatnych banków i 5 większych domów bankowych.

³⁾ Dane obejmują 362 kasy, w tem 2 niekomunalne („Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie“ i „Ukraińska Szczadnycja“ w Przemyślu).

⁴⁾ Wszelkie wkłady, z wyjątkiem wkładów instytucyj finansowych.

		31. 3. 1930	10. 4. 1930	20. 4. 1930	30. 4. 1930
Pieniądze i należności zagraniczne w milj. zł.					
zaliczone	do pokrycia	325,2	299,1	292,6	297,7
niezaliczone	„ „	116,2	113,9	111,0	111,9
Razem		441,4	413,0	403,6	409,6
kruszec		701,9	702,0	702,1	702,2

Jakkolwiek rezerwa walutowa uległa dość poważnemu zmniejszeniu, pokrycie kruszczowo-walutowe utrzymało się prawie na wysokości marca, wykazując zaledwie nieznaczny spadek (z 61·83% na 61·43%). Pokrycie kruszczowe z 42·25% w marcu wzrosło w kwietniu do 43·14%.

Całkowity obieg pieniężny przechodził w kwietniu zmiany następujące (w milj. zł.):

	31. 3. 30	10. 4. 30	20. 4. 30	30. 4. 30
Bilety Banku Polskiego	1.324·0	1.278·5	1.248·8	1.326·0
Emisja skarbową:				
bilon	195·9	196·5	197·6	200·7
bilety państwowe	38·1	35·1	32·4	29·1
Razem	1.558·0	1.510·1	1.478·8	1.555·8

Obieg pieniężny zmniejszył się zatem o 2·2 milj. zł., przyczem obieg biletów bankowych wzrósł o 2·0 milj. zł., bilonu o 4·8 milj. zł., natomiast biletów państwowych skurczył się o 9·0 milj. zł., czyli emisja skarbową zmniejszyła się o 4·2 milj. zł. Nieznaczne w stosunku do spadku walut i portfeli skurczenie się obiegu pieniężnego wyjaśnienie znajduje w spadku natychmiast płatnych zobowiązań Banku (zmniejszenie się lokat skarbowych) oraz wzroście pozycji „inne aktywa”.

W porównaniu z marcem uległ dość znacznemu zmniejszeniu obrót bezgotówkowy. Obroty żyrowe w Banku Polskim¹⁾ łącznie z obrotami izb rozrachunkowych i obrotami czekowymi P. K. O.¹⁾ spadły z 6.445·9 milj. zł. w marcu do 6.011·0 milj. zł., czyli o 7%.

Miesiąc sprawozdawczy zaznaczył się na giełdzie pieniężnej w Warszawie poważnym spadkiem obrotów. Ruch w grupie papierów lokacyjnych z 8·3 milj. zł. w marcu spadł w kwietniu do 5·8 milj. zł., czyli zmniejszył się o 30%. Skurczenie się obrotów w tej grupie nastąpiło przede wszystkim na skutek ograniczonego zainteresowania państwowymi papierami procentowymi, którymi ruch obniżył się z 3·9 milj. zł. do 1·8 milj. zł., a następnie — listami zastawnymi (z 4·1 milj. zł. na 3·5 milj. zł.). Nie wykazał ożywienia również rynek akcyjny, którego obroty w porównaniu z marcem nawet nieco się zmniejszyły. 63% całego ruchu w dziale akcji przypadło na grupę akcji bankowych, w której prawie 93% stanowiły obroty akcjami Banku Polskiego.

Rolnictwo. Pomyślny zwrot w kształtowaniu się cen zboża, rozpoczęty w drugiej połowie marca, okazał się niedługotrwały, dając najwyższy poziom cen w drugim tygodniu kwietnia. Poziom ten wprawdzie daleki był nie tylko od zapewnienia opłacalności produkcji, ale nawet od cen z najgorszych okresów roku ub., w każdym jednak razie wyraźnie zaznaczająca się przez parę tygodni wyższa nader dodatnio wpłynęła na nastrój sfer rolniczych i kół handlowych, tembardziej, że wyższa u nas rozwijała się jednoliej i silniej, niż zagranicą, dając nadzieję doprowadzenia cen polskich do poziomu światowego. Tydzień przedświąteczny przyniósł obniżenie cen wszystkich zbóż, nie wyłączając pszenicy, co jednak traktowane było, jako zwykłe następstwo przedświątecznej stagnacji w ruchu zbożowym. Niestety, okres poświąteczny — wbrew oczekiwaniom — nie restytuował poziomu cen, osiąganych przedświąteczną zniżką, przeciwnie nawet koniec miesiąca przyniósł nowy spadek cen dla żyta i owsa. Wyjątek stanowiła tylko pszenica, której ceny, wobec bardzo niewielkiej podaży, związanej z ograniczoną już u nas jej zapasami, w tym czasie stosunkowo silnie zwyżkowały. Kształtowanie się cen poszczególnych zbóż na giełdzie poznańskiej przedstawiało się następująco (przeciętne tygodniowe ceny za 100 kg w złotych):

		K w i e c i e Ń				
Zboże	31/III—5/IV	7—12	14—19	21—26	28—2/5	
pszenica	37·75	38·63	37·50	40·50	42·00	
żyto	22·25	22·36	20·50	21·83	19·79	
jęczmień	24·13	25·75	24·50	24·50	24·50	
owies	18·50	20·50	20·25	20·25	19·67	

¹⁾ Bez wpłat i wypłat gotówkowych.

Spadek wewnętrznych cen zboża przypisać należy brakowi popytu ze strony odbiorców zagranicznych, dobrze zapowiadającym się urodzajom, zwłaszcza żyta, nader słabemu zapotrzebowaniu ze strony młynarstwa i handlu, z drugiej zaś strony większej podaży zboża, wobec kończenia robót wiosennych w polu. Rezerwa zbożowa była w tym czasie bezsilna, gdyż przepełnienie jej składów, nieopróżnionych w odpowiednim czasie w związku ze zwyżką cen, uniemożliwiło jej nieznaczne nawet odciążenie rynku.

Na zagranicznych rynkach zbożowych notowany również przez kilka tygodni zwyżkowy ruch cen nie okazał się trwalszy, niż u nas. Wiadomości o pomyślnym stanie zasiewów za oceanem (zwłaszcza pszenicy ozimej w Stanach Zjednoczonych) przy posiadaniu tam znacznych zapasów z plonów zeszłorocznych spowodowały powrotną tendencję zniżkową, wywołując na zagranicznych rynkach zbożowych ponowny stan głębokiej depresji. Pomyślniejszy poziom, a zwłaszcza mocną tendencję dla pszenicy, miały tylko Niemcy, co przedstawia poniższe zestawienie w dolarach za 100 kg:

	31/III—5/IV	Kwiecień			
		7—12	14—19	21—26	28—2/5
Pszenica					
Nowy Jork . . .	4·30	4·34	4·13	4·00	3·98
Hamburg	4·42	4·62	—	4·27	4·23
Berlin	6·21	6·30	6·36	6·60	6·80
Polska ¹⁾	4·25	4·38	4·29	4·53	4·72
Żyto					
Nowy Jork . . .	3·09	3·05	2·86	2·86	2·79
Hamburg	3·19	3·43	—	3·12	2·96
Berlin	3·85	3·91	3·99	3·98	3·94
Polska ¹⁾	2·49	2·61	2·44	2·41	2·13

Kształtowanie się cen na rynku niemieckim, dla pszenicy szczególnie, niezależne od przeciwnych konjunktur międzynarodowych, tłumaczy się energiczną polityką interwencyjną rządu niemieckiego i ostremi posunięciami w dziedzinie protekcjonalizmu celnego.

Wobec dalszych trudności rolnictwa Rząd nasz uznał za konieczne utrzymanie nadal systemu premjowania, przedłużając do dn. 31 lipca r. b. wydane w listopadzie r. ub. zarządzenie o premjach przy wywozie zbóż, produktów przemiału oraz słodu²⁾. Dotychczasowy (od dn. 16/XI 1929 r.) eksport premjowany do dn. 20 kwietnia r. b. wynosił:

290.817·8 tonn, wartość zaś premij zł 14,933.606.

Według poszczególnych rodzajów zboża wywóz premjowany i wysokość premij przedstawiały się następująco:

w tonnach	wartość premij w złotych	w tonnach	wartość premij w złotych
żyto 147.362·3	8,841.738	słód 330·2	29.718
jęczmień . . . 107.960·2	4,318.408	pszenica 30·4	1.824
owies 28.404·1	1,136.164	kasza jęczmienna . 12·5	1.125
mąka 6.718·1	604.629		

Zasiewy wiosenne prawie wszędzie dobiegły końca; nieobsiane pozostały jeszcze tylko pola szczególnie niskie i zimne. Ku końcowi miało się również sadzenie ziemniaków. Wskutek sprzyjających warunków atmosferycznych stan zasiewów ozimych i jarych jest naogół bardzo pomyślny. W stopniach kwalifikacyjnych Głównego Urzędu Statystycznego stan zasiewów ozimych przedstawiał się w kwietniu znacznie lepiej, aniżeli w tym samym czasie w latach ubiegłych³⁾.

	Kwiecień 1930 r.	Kwiecień 1929 r.	Kwiecień 1928 r.
pszenica	3.9	3.1	2.9
żyto	3.8	3.3	2.7
jęczmień	3.6	2.9	2.7
rzepak	3.6	3.0	2.7

Pasze treściwe były w dużym zaofiarowaniu, nie znajdując prawie nabywców. Ziemniaki w dalszym ciągu odczuwały silny brak zbytu. Zapotrzebowanie na mąkę ziemniaczaną na rynku wewnętrznym stale się zmniejsza skutkiem ciężkiej sytuacji przemysłu włókienniczego, wywóz zaś jest nadal utrudniony, wobec ogólnej nadprodukcji krochmalu i niskich cen. Eksport płatków ziemniaczanych

¹⁾ Przeciętne giełdy poznańskiej i warszawskiej.

²⁾ Premje wynoszą przy wywozie: owsa i jęczmienia — zł 4, żyta i pszenicy — zł 6, mąki, kaszy jęczmiennej i słodu — zł 9 (od 100 kg).

³⁾ Stopień 5 — oznacza stan wyborowy, 4 — dobry, 3 — średni, przeciętny, 2 — mierny, 1 — zły.

odbywał się tylko dorywczo i w ilościach niedużych. Zbyt syropu i glukozy znacznie się poprawił i był dla producentów korzystniejszy, dzięki zawartej pomiędzy nimi umowie co do cen i warunków sprzedaży.

Ceny bydła opasowego z powodu nadmiaru podaży miały tendencję zniżkową. Wywóz żywej trzody chlewnej i bydła, wobec upływu sezonu, trwającego zwykle od września do marca, znacznie się zmniejszył, wykazując w porównaniu z marcem spadek o 7,4 milj. zł., czyli przeszło o 43%; eksport szedł głównie na rynek wiedeński i praski. Zbyt bekoniów do Anglii rozwijał się w dalszym ciągu i był o 1,5 milj. zł. wyższy, niż w marcu. Zaznaczyć należy, że kupcy dążą do utrzymania wszelkimi siłami rynku angielskiego, gdzie wobec tego towar polski sprzedawany jest znacznie taniej od duńskiego i holenderskiego.

Wobec sprzyjających warunków dla hodowli bydła, produkcja masła stale się zwiększa. Ceny masła w początkach miesiąca nieco się podniosły, następnie jednak, począwszy od ostatniego tygodnia przed świętami, przybrały tendencję zniżkową. Pomimo to ceny krajowe były wyższe od zagranicznych, co oczywiście wpływało ujemnie na kształtowanie się eksportu, który w porównaniu z marcem nieco się zmniejszył (o 0,5 milj. zł.). Obok masła dała się zauważyć zwiększona podaż mleka, powodując spadek jego ceny w handlu hurtowym. Pomimo zwiększonego zapotrzebowania przedświątecznego ceny jaj od początku miesiąca stale zniżkowały, dochodząc w końcu kwietnia do 150,6 zł., wobec 165 zł. w pierwszych dniach miesiąca za skrzynię — 1.440 sztuk. Eksport jaj wzrastał się w dalszym ciągu, osiągając wartość 14,6 mil. zł., czyli o 50% więcej, niż w marcu i przeszło dwukrotnie więcej, niż w lutym.

Młynarstwo. Po przejściowym przedświątecznym ożywieniu w młynarstwie, wywołanem zwiększonym zapotrzebowaniem na mąkę pszenną, w drugiej połowie kwietnia produkcja znowu spadła w związku z wahaniami cen zboża, a co za tem idzie i wstrzymywaniem się kupców mącznych od większych zakupów w oczekiwaniu dalszej zniżki. Jako objaw bardzo dodatni podkreślić należy wzrost eksportu mąki, która dzięki premjom wywozowym zdołała przeniknąć na rynki zagraniczne, między innymi do Palestyny. Ustalenie i rozszerzenie tego eksportu, umożliwione premjami, mogłoby wywrzeć dodatni wpływ na kształtowanie się naszych cen zboża.

Przemysł węglowy, wobec kurczenia się zbytu i dużych zapasów na zwalach, zmuszony był do dalszego ograniczenia wydobywania węgla przez stosowanie nadal „świętówek“ i redukcji zbędnych górników. Według tymczasowych obliczeń wydobywanie węgla, zużycie wewnątrz kraju i wywóz przedstawiały się następująco (w tys. tonn):

	kwiecień 1930	marzec 1930
wydobycie	2.629	2.990
zużycie wewnątrz kraju . . .	1.363	1.467
wywóz	875	831

W porównaniu z marcem wydobywanie zmniejszyło się o 12%, zużycie wewnątrz kraju — o 7%, wywóz natomiast, pomimo dalszego spadku eksportu do państw środkowo-europejskich, wzrósł nieco na skutek zwiększonego zbytu na rynki północne.

Przemysł naftowy. W okręgach jasielskim i stanisławowskim nowych szybów nie uruchomiono, a z istniejących kopalń żadna nie dała wzmoczenia produkcji ropnej. Pewne ożywienie wykazała natomiast produkcja gazów ziemnych, których znaczne ilości uzyskał szyb „Małopolska“ w Staruni. Ruch wiertniczy naogół utrzymał się na poziomie poprzedniego miesiąca.

W okręgu drohobyckim nieznaczna ilość dowiezionych szybów przy stosunkowo niedostatecznej liczbie nowych wierceń nie pokryła naturalnego spadku wydajności starych szybów. Do zmniejszenia produkcji poza tem przyczyniło się znacznie zagwożdżenie dwóch szybów, które na początku roku produkowały około 3 cystern dziennie.

Wobec spadku produkcji wytwórczość rafinerii uległa dalszemu ograniczeniu, pomimo to jednak cena ropy utrzymała się na niezmienionym poziomie. Zapotrzebowanie krajowe na poszczególne przetwory ropne stale się zmniejsza. W związku z pojawieniem się na rynku krajowym produktów naftowych rosyjskich, które, narazie rzucane w ilościach niewielkich, w przyszłości mogą jednak stanowić groźne niebezpieczeństwo dla naszego przemysłu naftowego, Rząd powziął uchwałę podwyżki taryfy celnej dla benzyny, nafty i oleju gazowego. Na rynkach światowych zaznaczona już w poprzednich miesiącach zniżka cen produktów naftowych w kwietniu trwała w dalszym ciągu, jedynie cena oleju gazowego utrzymała się na niezmienionym poziomie.

Przemysł hutniczy. Sytuacja uległa poprawie, przede wszystkim na skutek zamówień Ministerstwa Komunikacji na 30.000 tonn szyn normalnotorowych i przynależnych do nich akcesoryj (w marcu zamówienia rządowe wynosiły zaledwie niecałe 3.000 tonn). Zwiększyło się również zapotrzebowanie ze strony handlu hurtowego, którego zamówienia doszły w kwietniu do 21,5 tys tonn, wobec 17,5 tysięcy tonn w marcu. Na wzrost obrotów handlowych, obok zwykłego ożywienia sezonowego, obserwowanego zawsze w tym miesiącu, wpłynęło również słabe od szeregu miesięcy zaopatrzenie składów hurtowych. Z ożywieniem obrotów handlowych postępowało również wzmożenie zapotrzebowania ze strony przemysłu metalowego na materiały walcownicze, których w Syndykacie Polskich Hut Żelaznych zamówiono 2,8 tys. tonn (w marcu 1,8 tys. tonn). Ze strony jednak pozostałych gałęzi przemysłu, z wyjątkiem fabryk drutu i gwoździ, zapotrzebowanie było bardzo słabe tak, że ogólny napływ zamówień przemysłu nie osiągnął nawet cyfry z miesiąca poprzedniego.

Przemysł metalowy — pomimo wiosennego, zwykle bardzo ożywionego sezonu — odczuwał brak zamówień i zmuszony był do dalszego ograniczenia pracy. Szczególnie słabo zatrudnione były warsztaty konstrukcyjne, działy wyrobu towarów z blachy, wyrobów kutych i t. p. Nieco lepiej pracowały odlewnie żelazne, walcownie metali oraz fabryki śrub, nitów i gwoździ. Sprzedaż maszyn i narzędzi rolniczych zawiodła zupełnie. Nawet minimalne zapasy towaru, przygotowane na obecny sezon, pozostały przeważnie na składzie, nie znajdując nabywców. Nie poprawił się zbyt i w innych działach przemysłu maszynowego, jak również i elektrotechnicznego.

Przemysł włókienniczy. W okręgu łódzkim naogół położenie bez zmiany. W pierwszej dekadzie kwietnia wzrosła praca w fabrykach, gdyż przemysłowcy chcieli umożliwić robotnikom większe zarobki z uwagi na zbliżające się święta. W branży bawełnianej dało się zauważyć pewne ożywienie w okresie przedświątecznym i przy końcu miesiąca. Zwykłym popytem cieszyły się t. zw. towary całoroczne, przyczem niektórych towarów, zwłaszcza kretonów, zabrakło, skutkiem silnie ograniczonej produkcji w tej dziedzinie. Wogóle zapotrzebowanie obejmowało przede wszystkim towary najtańsze, a więc gatunki gorszej jakości, świadcząc o zubożeniu klienteli. Obroty przędzą bawełnianą pozostawały nadal w niewielkich rozmiarach, gdyż przędzalnicy żądają pokrycia tylko gotówkowego. Na rynku towarów wełnianych zastój trwał nadal. Sezon letni zakończono niepomyślnie. Przemysłowcy i hurtownicy nie mogą wyzbyć się nagromadzonych towarów, mimo zasadniczo niewielkiej ich produkcji. Obecnie fabryki wyrobów wełnianych pracują bardzo słabo, wykończając dawne zamówienia i przygotowując kolekcje na sezon zimowy w nadziei na ożywienie ruchu.

W okręgu bielskim wyniki sprzedaży sezonu letniego były również mało zadowalniające i to nie tylko ilościowo, lecz przede wszystkim wartościowo, gdyż ceny towarów letnich oraz całorocznych były w ostatnich miesiącach bardzo obniżone. Szereg bowiem fabryk, likwidujących przedsiębiorstwa, oraz fabryki, znajdujące się w toku sądowego postępowania ugodowego, sprzedawały towar po cenach nader niskich, sięgających niemal tylko kosztów własnych, co oczywiście odbijało się ujemnie na kształtowaniu się cen w całym okręgu. To samo zjawisko dało się zauważyć i w handlu. Fabryki sukna, nie rozporządzając dostatecznym zasobem zamówień dodatkowych, przystąpiły już przeważnie do produkcji tkanin na sezon zimowy, przejawiając przy tem silną tendencję do dalszego ograniczenia ruchu. Zamówienia zagraniczne napłynęły w ilościach dość zadowalniających, jednak po cenach niezbyt rentownych. Wobec silnej konkurencji na rynkach europejskich i Bliskiego Wschodu nasze tkaniny wełniane zmuszone są do poszukiwania odleglejszych rynków zbytu w krajach zamorskich, w szczególności w środkowej i południowej Ameryce. Eksport z okręgu bielskiego w miesiącu sprawozdawczym wyniósł 22.506 kg., zatem około tysiąca kg. więcej, niż w marcu i o 5.133 kg. mniej, niż w kwietniu roku ubiegłego.

W okręgu białostockim fabryki sukna i koców, naogół w 75% uruchomione, pracują na jedną zmianę nad wykonaniem zamówień rządowych oraz w pewnej mierze na eksport. Na rynku krajowym sprzedaż minimalna.

W przemyśle jutowym zamówienia zarówno krajowe, jak i zagraniczne w dalszym ciągu były ograniczone, skutkiem czego ceny tkanin i worków jutowych miały tendencję zniżkową, jakkolwiek cena juty w porównaniu z marcem podniosła się o £ 2 na tonnie.

Sprzedaż sezonowa kapeluszy wełnianych i filcowych nie dała tych wyników co w latach ubiegłych. Rynek jest nasycony dostatecznie, kupcy posiadają na składach znaczne zapasy. Pogorszył się również zbyt stożków na skutek szerokiego w tym roku zastosowania damskich kapeluszy słomkowych. Pozatem nadal niepomyślnie układała się sytuacja w branży hafciarsko-koronkarskiej, gdzie oczekiwane zwiększenie obrotów w kwietniu w związku ze świętami — zawiodło.

Fabryki pończosznicze pracowały w dalszym ciągu dość dobrze, gdyż wobec okresu świątecznego i rozpoczynającego się sezonu letniego popyt wykazał większe ożywienie. Wzrósł również w porównaniu z marcem zbył towarów trykotowych i dzianych.

Od ogólnego tła ciężkiej sytuacji w branży tekstylnej wybitnie odbija się naogół pomyślny stan przemysłu sztucznego jedwabiu, gdzie ożywienie sezonowe utrzymało się na poziomie roku ubiegłego, stan zatrudnienia nie wykazywał zmniejszenia, a eksport utrzymał się na dotychczasowym poziomie.

Przemysł drzewny znajdował się nadal w warunkach bardzo niepomyślnych, wobec nader słabego ruchu budowlanego oraz silnego ograniczenia eksportu, w związku z przesileniem gospodarczym w większości państw europejskich, a przede wszystkim skutkiem dumpingowej konkurencji drzewa rosyjskiego, która poza rynkami angielskim, belgijskim i holenderskim, ostatnio przeniknęła i na rynek niemiecki, gdzie napływ drzewa rosyjskiego wywołał silną zniżkę cen. Przedmiotem popytu są jeszcze materiały dębowe bardzo suche, wysokowartościowe, znajdujące się na składzie 5 — 6 lat, jednak materiałów takich jest bardzo mało, gdyż w naszych warunkach, przy braku środków obrotowych i taniego kredytu, magazynowanie towaru przez tak długi czas jest niemożliwe.

Wobec wytworzonych warunków przemysł nasz zaczyna coraz intensywniej poszukiwać dalej położonych rynków zbytu, tak np. w miesiącu sprawozdawczym jedna z firm górnośląskich wysłała pierwszy transport materiałów tartych do Marokka. Ta sama firma górnośląska pertraktuje o dostawę skrzyń do pomarańcz do Palestyny, której roczne zapotrzebowanie wynosi 5 milj. skrzyń.

W najlepszym położeniu znajdują się fabryki dykt, które w dalszym ciągu są zatrudnione dość dobrze, pracując głównie na eksport. Spotykają się jednak z coraz większymi trudnościami przy zaopatrywaniu się w materiał surowy, zwłaszcza pierwszorzędny, który w wielkich ilościach wywożony jest zagranicę. Dalsze nieznaczne powiększenie produkcji wykazał przemysł mebli giętych, kierując je również przede wszystkim zagranicę.

Przemysł papierniczy. Wskutek nagromadzenia zapasów i braku zbytu produkcja celulozy i papieru w porównaniu z marcem została znacznie ograniczona.

Przewyśł garbarski naogół nie wykazał większych zmian, utrzymując produkcję na poziomie marca. Ożywienie zaznaczyło się przede wszystkim w garbarniach mniejszych, szczególnie w okręgu białostockim, gdzie wszystkie garbarnie zostały uruchomione, mając dostateczne zapotrzebowanie, przy czym popyt na lakiery przewyższał produkcję. Cennik gotowego towaru, jakkolwiek o 20% niższy, niż przed rokiem, nie wpływa ujemnie na rentowność przedsiębiorstw, gdyż jednocześnie ceny surowca w porównaniu z rokiem ubiegłym spadły o 50%. Dalsza, wprawdzie nieznaczna, poprawa nastąpiła również w garbarstwie okręgu krakowskiego.

Ceny na skóry, zwłaszcza miękkie, były mocne (szczególnie poszukiwane były jasne chromy). Ceny surowca miały tendencję zniżkową, pod koniec jednak miesiąca sprawozdawczego skutkiem zwiększonego popytu zaczęły zwyżkować, co świadczy o pewnym dalszym ożywieniu w przemyśle garbarskim, nie może jeszcze jednak dowodzić stałej poprawy, gdyż, wobec nieposiadania w garbarniach zapasów, zwyżkę cen surowca powoduje każde nieznaczne, przejściowe nawet wzmożenie zapotrzebowania.

Przemysł obuwniczy w związku z sezonem i świętami pracował nieco lepiej, naogół jednak znajduje się w położeniu trudnym, potęgowanym przez ekspansję produkcji obcej.

Przemysł nawozów sztucznych. Z powodu wczesnej wiosny sezon nawozowy skończył się wcześniej, niż zwykle.

Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Mościcach wyprodukowała 3.519 tonn nawozów, wobec 4.246 tonn w marcu, wyeksportowała 1.247 tonn, pozostał zapas 8.656 tonn. Ogólna produkcja fabryki od czasu jej uruchomienia (koniec stycznia r. b.) wyniosła 15,3 tys. tonn, z czego sprzedano 6,7 tys. tonn, czyli niecałe 44%. W ostatnim czasie, fabryka zawarła umowę z jednym poważnym przedsiębiorstwem belgijskim, które zobowiązało się eksportować jej produkty do Hiszpanji i krajów zamorskich. Umowa obejmuje miesięczną dostawę około 1.000 tonn „Nitrofosu“ do czerwca 1932 r. Ceny mają być uzgadniane każdego miesiąca z cenami na rynkach zagranicznych, czyli będą nieco niższe od obowiązujących obecnie w kraju. Pozatem finalizowana jest umowa z firmą eksportową w Gdańsku, która ma się zająć zbytem nawozów do krajów skandynawskich, jak również dobiegają końca rokowania z zagranicznymi fabrykami środków wybuchowych w sprawie sprzedaży większej ilości azotanu amonu. Wreszcie w ostatnich dniach kwietnia otrzymano zamówienie z Łotwy na 200 wagonów nawozów sztucznych.

Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Chorzowie wyprodukowała w kwietniu 9.338 tonn nawozów (azotniaku — 6.144 tonn, „Nitrofosu“ — 2.980 tonn, saletry sodowej — 214 tonn). Sprzedaż azotniaku ze względu na koniec sezonu spadła do 2.225 tonn. Wynik ogólny sprzedaży sezonowej (od 1.X.1929 do 30.IV.1930) wyraża się cyfrą 54 tys. tonn.

Związkowe fabryki Superfosfatów sprzedają w sezonie roku bieżącego tylko 45 tys. tonn, wobec 116 tys. tonn w roku ubiegłym, ponadto wyeksportowały około 20 tys. tonn do Rosji i państw bałtyckich. Wobec posiadania nadmiernych zapasów, wystarczających na pokrycie przeciętnego zapotrzebowania rynku wewnętrznego w kampanji jesiennej, fabryki zmuszone są w dalszym ciągu do ograniczenia produkcji. Regulacja należności przez odbiorców za nawozy superfosfatowe z kampanji jesiennej odbywała się nadspodziewanie dobrze, co tłumaczy się tem, że klientami fabryk są w danym wypadku większe banki i organizacje rolniczo-handlowe, a z rolnikami fabryki bezpośrednio nie pracują.

Przemysł ceramiczny. Wobec nader słabego, mimo wyjątkowo wczesnej wiosny, popytu, uruchomienie cegielni postępowało bardzo powoli i tylko częściowo, większość bowiem, posiadając wciąż jeszcze poważne zapasy na składzie, pozostaje nieczynna. Niezłe stosunkowo pracowały wapienniki, jakkolwiek w miesiącu sprawozdawczym, skutkiem prac polnych, zapotrzebowanie na wapno, którego poważnymi odbiorcami są wsie, nieco się zmniejszyło. Cena wapna nadal (od sierpnia roku ubiegłego) utrzymuje się na niezmiennym poziomie.

W hutach szklanych nastąpiło dalsze ograniczenie produkcji zarówno w grupie szkła okiennego, stołowego, galanteryjnego, jak i butelkowego. Kilka hut zmuszone zostało do wstrzymania pracy. Szczególnie ciężkie położenie przeżywają huty, produkujące szkło butelkowe, z wyjątkiem jedynie współpracujących z browarnictwem, którego zapotrzebowanie było prawie normalne. Zwłaszcza słabsze huty dotkliwie odczuły zarządzenie Monopoli Spirytusowego, który, wobec posiadania poważnych zapasów butelek, polecił hutom, aby zamówione ilości magazynowały u siebie, udzielając im na nie pewnych zaliczek. Na pogorszenie sytuacji w hutnictwie szklanem w dużym stopniu wpływa brak wspólnej organizacji (syndykatu) i wzajemna silna konkurencja, powodująca stały spadek cen fabrykatów.

Fabryki fajansowe są obecnie po sezonie. Zamówienia krajowe ustały niemal zupełnie, zagraniczne — uległy ograniczeniu.

Ruch budowlany, normalnie rozpoczynający się w połowie kwietnia, w roku bieżącym, pomimo niezwykle lekkiej zimy oraz wczesnej wiosny, nie wykazał dotąd właściwego ożywienia. Dotychczasowe prace ograniczały się przeważnie do wykończania budowli, rozpoczętych w roku ubiegłym. Inwestycje budowlane rządowe, częściowo już podjęte, zapowiadają się słabiej, bowiem budżet na rok 1930/31 przewiduje na cele budowlane o siedemdziesiąt parę milionów mniej, niż w roku ubiegłym (499 milj. zł. wobec 571 milj. w 1929/30 r., sumy te obejmują wydatki na budowę dróg lądowych i wodnych, kolei, oraz właściwe budownictwo domów i gmachów państwowych). Skromne widoki ma budownictwo komunalne, a wobec ciężkiego położenia przemysłu, szczególnie słabe — przemysłowe. Na cele budownictwa mieszkaniowego w zakresie ustawy o rozbudowie miast przewidziana jest dotacja Skarbu w wysokości 58 milj. zł. (50 milj. z rezerw skarbowych i 8 milj. zł. zwolnionej pożyczki Dillonowskiej z 1925 r.). Z sumy tej Skarb zwrócił bankom prywatnym 9 milj. zł., wydanych przez nie na cele budowlane, 6 milj. zł. ma zwrócić Bankowi Gospodarstwa Krajowego za udzielone z własnych funduszy banku pożyczki budowlane; z pozostałych 43 milj. zł. — 23 milj. zł. przyznano na wykończenie dotychczas rozpoczętych i już częściowo finansowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego budowli oraz 20 milj. zł. — na nowe budowle. Sumy te przekazywane są Bankowi Gospodarstwa Krajowego stopniowo w ratach miesięcznych. Z funduszy Zakładów Ubezpieczeniowych na cele budownictwa mieszkaniowego przewidziane jest 14 milionów zł., a na specjalną akcję budowlaną tychże Zakładów dla robotników i pracowników ma być wydatkowana w roku bieżącym suma 37 milj. zł. (cyfra ostatecznie jeszcze nie ustalona). Wreszcie w najbliższym czasie zostanie wypuszczona przez Skarb Państwa pierwsza serja 3% premjowej pożyczki budowlanej na sumę 50 milj. zł. w złocie.

Rozbudowa portu gdyńskiego nie doznawała żadnych przerw i prowadzona była nadal intensywnie. Na rozbudowę miasta i wybrzeża Bank Gospodarstwa Krajowego przeznaczył 1.500 tys. zł., co pozwoli jedynie na wykończenie rozpoczętych budowli. Z funduszy rządowych podjęte zostały prace przy budowie obozu emigracyjnego pod Gdynią, przyczem z ogólnej ilości przewidzianych 18 budowli — w tym roku wzniesione będą trzy najkonieczniejsze. Monopol Tytuniowy buduje w Gdyni swój własny magazyn. Poza tem w tym sezonie ma być rozpoczęta budowa gmachu Państwowego Banku Rolnego. Z inwestycji miejskich w Gdyni na uwagę zasługuje budowa gazowni, na której wzniesienie i prowadzenie na prawach dzierżawy koncesję otrzymała firma „Gazolina” S. A. we Lwowie, oddział w Gdyni.

Handel i żegluga. W związku z sezonem wiosennym i świętami w wielu gałęziach nastąpiło pewne ożywienie obrotów, które jednak znacznie ustępowały kwietniowym obrotom roku zeszłego. Wobec słabej wypłacalności nadal stosowana była ostra selekcja kredytobiorców, a transakcje gotówkowe korzystały ze szczególnych uprzywilejowań. Wiele do życzenia pozostawiała w dalszym ciągu wypłacalność konsumentów, u których dało się stwierdzić zainteresowanie tańszymi gatunkami, co świadczy o zmniejszeniu siły nabywczej ludności.

Wskaźnik cen hurtowych w marcu utrzymał się na poziomie lutego, nieco nawet zwiększając (o 0,5%) pod wpływem wzrostu cen artykułów rolnych.

Bilans handlu zagranicznego wykazał w kwietniu dalszą nadwyżkę wywozu nad przywozem w wysokości 29,5 milj. zł., czyli o 3,4 milj. zł. więcej, niż w marcu. Ogólne obroty w porównaniu z marcem uległy ograniczeniu — przywóz zmniejszył się o 15,6 milj. zł., a wywóz o 12,2 milj. zł. Spadek importu nastąpił przede wszystkim skutkiem zmniejszenia dowozu produktów spożywczych (o 10 milj. zł.), głównie śledzi (o 8,2 milj. zł.) i smalcu (o 3,7 milj. zł.). Skurczenie się wywozu dotyczy głównie eksportu surowców i wyrobów przemysłowych (o 11,2 milj. zł.). Wywóz artykułów spożywczych i zwierząt zmniejszył się tylko o 1 milj. zł.

Ogólny obrót w porcie gdyńskim wyniósł w kwietniu 240 tys. tonn (w marcu 230 tys. tonn). Przybyło do portu 140 statków, które przywiozły 27,2 tys. tonn ładunku, przede wszystkim ryżu (15,3 tys. tonn), następnie złomu żelaznego (10,6 tys. tonn). Wyszło z portu 141 statków, które wywiozły 599 pasażerów i 212,2 tys. tonn ładunku, głównie węgla (206,5 tys. tonn), dalej cukru (3,5 tys. tonn), wyłoków buraczanych (1,9 tys. tonn), kilkaset tonn ryżu i mąki ryżowej, oraz nieznaczne ilości celulozy, saletry i drobnicy.

Z dniem 1 kwietnia „Polska Żegluga” zapoczątkowała przy pomocy własnych statków „Tczewa” i „Chorzowa” stałą komunikację między Gdynią a portami: Rygą, Tallinem i Helsingforem, co ułatwia polskiemu handlowi i przemysłowi dostęp na rynki wschodniego wybrzeża Bałtyku za pośrednictwem wyłącznie własnych środków przewozowych. Poza tem dzięki staraniom firmy „Bergenske Baltic Transport Ltd” powstała stała komunikacja między Gdynią a Oslo, obsługiwana przez linię okrętów „Ackerhus”. W drugiej połowie kwietnia została podpisana doniosła dla naszej polityki morskiej umowa o stworzeniu przy współudziale kapitałów duńskich polskiej linii transatlantyckiej z Gdyni do Ameryki Północnej. Mocą tej umowy, zawartej między świeżo powstałym Polskim Transatlantyckim Towarzystwem Okrętowym (Gdynia — Amerika Line) a Kompanją Wschodnio-Azjatycką w Kopenhadze (The East Asiatic Company względnie Ostasiatisk Kompani), trzy wielkie statki tej Kompanji — „Polonia”, „Lituania” i „Estonia” o łącznej pojemności 34 tys. tonn przechodzą pod banderę polską i stają się własnością spółki o kapitale mieszanym polsko-duńskim.

Rynek Pracy. Intensywne prace w polu oraz podjęcie robót budowlanych i drogowych wpłynęły na poprawę położenia na rynku pracy. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z 295.612 dnia 29 marca spadła do 273.717 dnia 2 maja, czyli w ciągu kwietnia zmniejszyła się o 21.895, głównie na skutek spadku bezrobocia w grupie robotników niewykwalifikowanych (o 11 tys.), budowlanych (o 6 tys.), a w pewnym stopniu i przemysłu włókienniczego (o 1,8 tys.), natomiast notowany jest w dalszym ciągu wzrost bezrobocia przede wszystkim w górnictwie (o 1,5 tys.), hutnictwie szklanem (o 0,8 tys.) i przemyśle metalowym (o 0,6 tys.). W porównaniu ze stanem w początkach maja r. ub. obecna liczba bezrobotnych jest wyższa prawie o 126 tys. czyli o 85%.

Kronika ustawodawstwa gospodarczego. Z wydanych w kwietniu rozporządzeń w sprawach gospodarczych należy wymienić następujące:

Ustawa Skarbowa z dn. 29.III.30. r. na okres od 1 kwietnia 1930 r. do 31 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 24 poz. 221). Budżet ustala wydatki w łącznej sumie 2.940.921.861 zł. i dochody 3.038.736.568 zł.

Rozp. Min. Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 24.III.30 (Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 229) przedłuża do dn. 31 lipca r. b. włącznie moc obowiązującą rozporządzenia z dn. 6. XI. 1929 o premjach przy wywozie zbóż, produktów przemiału oraz siodu.

„ „ Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 14.III.30 (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 234) zawiesza do dn. 31. V. r. b. włącznie cło wywozowe od otręb żytnich i pszennych.

Rozp. Min. Skarbu, z dn. 1. IV. 30. (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 251) wprowadza na okres od 1. IV. 1930 do 31. III. 1931 pobór nadzwyczajnego 10% dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych, z wyjątkiem podatku dochodowego od uposażeń służbowych, podatku od lokali i placów niezabudowanych, od kapitałów i rent, podatku majątkowego, daniny lasowej, opłat stemplowych, przewidzianych w art. 102 Ustawy z dn. 1. VII. 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 570), opłat celnych, jak również dodatków samorządowych.

Rok skarbowy 1929/30.

Pomimo przesilenia gospodarczego, które już z początkiem 1929 r. przybrało zarysy realne, rok skarbowy 1929/30, zakończony dn. 31 marca, zamknięty został nadwyżką dochodów nad wydatkami w kwocie 59.933 tys. zł. Pomyślne te wyniki osiągnięto z jednej strony dzięki zmniejszeniu wydatków, z drugiej zaś na skutek wzrostu wpływów budżetowych w stosunku do preliminowanych. Rezultaty gospodarki skarbowej za rok 1929/30 przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Budżet na rok 1929/30	Rzeczywiste kwiecień-marzec 1929/30	
		suma	w %
		w tysiącach złotych	budżetu
Wydatki ogółem	3.059,954	2.970.742	97·1
<i>Administracja</i>	<i>3.026,067</i>	<i>2.939,854</i>	<i>97·1</i>
Władze naczelne i ministerstwa . . .	2.487,626	2.382,300	95·8
Emerytury	125,760	150,666	119·8
Renty inwalidzkie i pensje	153,070	155,670	101·7
Długi państwowe	259,611	251,218	96·8
<i>Przedsiębiorstwa</i>	<i>33,887</i>	<i>30,888</i>	<i>91·1</i>
<i>Monopole</i>	—	—	—
Dochody ogółem	2.954,967	3.030,675	102·6
<i>Administracja</i>	<i>1.885,849</i>	<i>2.033,451</i>	<i>107·8</i>
Podatki bezpośrednie	620,850	785,665	126·5
„ pośrednie	172,210	192,245	111·6
Cło	425,000	395,340	93·0
Opłaty stemplowe	195,600	203,551	104·1
Podatek majątkowy	90,000	39,797	44·2
Dodatek 10% do danin publicznych . .	98,000	119,536	122·0
Inne dochody administracyjne	284,189	297,317	104·6
<i>Przedsiębiorstwa</i>	<i>164,601</i>	<i>111,173</i>	<i>67·5</i>
<i>Monopole</i>	<i>904,517</i>	<i>886,051</i>	<i>97·9</i>
Nadzwyczajne wydatki inwestycyjne z rezerw skarbowych	88,160	28,681	32·5

Ogólne wydatki zostały zamknięte kwotą 2,970.742 tys. zł., stanowiąc 97·1% sumy preliminowanej. Zmniejszenie rozchodów nastąpiło przedewszystkiem skutkiem ograniczenia wydatków przez władze naczelne, zwłaszcza przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Skarbu, Reform Rolnych i Sprawiedliwości. Pozycja „długi państwowe” została zużyta w 96·8% sumy preliminowanej, natomiast sumy preliminowane przekroczyły przedewszystkiem wydatki na emerytury, następnie na renty inwalidzkie i pensje. Zmniejszeniu uległy również wydatki przedsiębiorstw, nawet stosunkowo znacznie, niż administracyjne.

Dochody osiągnęły 3,030.675 tys. zł., przekraczając zatem sumę preliminowaną o 2·6%, na skutek większych wpływów administracyjnych. Najbardziej wzrosły dochody z podatków bezpośrednich i pośrednich oraz dodatku 10% do danin publicznych. Natomiast spadły wpływy z ceł i w znacznym stopniu zawiódł podatek majątkowy, dając zaledwie 44·2% sumy preliminowanej. Nie dopisały również przedsiębiorstwa państwowe, przynosząc tylko 67·5% dochodów przewidywanych. Wpływy z monopoli dały 97·9% preliminowanych (w wydatkach monopole nie figurują, gdyż budżetowane są netto).

Nadzwyczajne wydatki inwestycyjne z rezerw skarbowych w ubiegłym roku zostały znacznie ograniczone i stanowiły zaledwie 32·5% sumy, zakreślonej budżetem.

Urzędowa stopa dyskontowa w poszczególnych państwach.

PAŃSTWA	R o k 1 9 3 0				Data, od której obowiązuje zmieniona stopa	Rubryka na odnoto- wywanie później- szych zmian	Data, od której obowiązuje ostatnia zmiana	Rubryka na odnoto- wywanie później- szych zmian	Data, od której obowiązuje ostatnia zmiana
	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj					
Francja . . .	3	3	3	2 $\frac{1}{2}$	2. 5. 1930.				
Szwajcaria . .	3 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$	3	3	4. 4. 1930.				
Belgia . . .	3 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$	3	1. 5. 1930.				
Holandja . . .	4	3	3	3	25. 3. 1930.				
Anglja . . .	4	3 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$	3	2. 5. 1930.				
Stany Zjedn. .	4	3 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$	3	2. 5. 1930.				
Szwecja . . .	4 $\frac{1}{2}$	4	3 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$	3. 4. 1930.				
Danja . . .	5	4 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$	4	3. 5. 1930.				
Norwegja . . .	5	4 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$	21. 3. 1930.				
Czechosłowacja	5	5	5	5	8. 3. 1927.				
Niemcy . . .	6	5	5	4 $\frac{1}{2}$	20. 5. 1930.				
W. M. Gdańsk .	6	5 $\frac{1}{2}$	5 $\frac{1}{2}$	5	2. 5. 1930.				
Japonja . . .	5·48	5·48	5·48	5·48	18. 10. 1927.				
Hiszpanja . . .	5 $\frac{1}{2}$	5 $\frac{1}{2}$	5 $\frac{1}{2}$	5 $\frac{1}{2}$	19. 12. 1928.				
Jugosławja . . .	6	6	6	6	23. 6. 1927.				
Łotwa . . .	6	6	6	6	1. 4. 1928.				
Austrja . . .	6 $\frac{1}{2}$	6	6	6	22. 3. 1930.				
Węgry . . .	6 $\frac{1}{2}$	6	6	6	29. 3. 1930.				
Włochy . . .	6 $\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{2}$	6	5 $\frac{1}{2}$	20. 5. 1930.				
Indje . . .	7	7	6	6	3. 4. 1930.				
Finlandja . . .	7	7	6 $\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{2}$	29. 4. 1930.				
Litwa . . .	7	7	7	7	8. 2. 1925.				
Polska . . .	8	7	7	7	14. 3. 1930.				
Rosja . . .	8	8	8	8	5. 4. 1927.				
Portugalja . .	8	8	8	8	29. 7. 1926.				
Estonja . . .	8	8	8	8	3. 10. 1929.				
Rumunja . . .	9	9	9	9	26. 11. 1929.				
Grecja . . .	9	9	9	9	30. 11. 1928.				
Bułgarja . . .	10	10	10	10	2. 7. 1929.				

U W A G A : Jako stopę, stosowaną w danym miesiącu, podaje się tę wysokość, jaka obowiązywała w ostatnim dniu danego miesiąca.

STAN CZYNNY

B A N K I A K C Y J N E¹⁾.
w tysiącach złotych

STAN BIERNY

Data	Liczba banków	Gotowizna	Weksle	Pożyczki	Otwarty kredyt		Banki zagraniczne		Wkłady terminowe	Wkłady bezterminowe	Salda kredytowe na rachunkach bieżących	Redyskonto i zastaw papierów	Banki zagraniczne	
					zabezpieczony	niezabezpieczony	Loro	Nostro					Loro	Nostro
O G Ō Ł E M														
I grupa. Banki z kapitałem od 2,5 milj. zł. i wyżej														
31.12.1926	17	25.799	185.645	6.582	188.803	66.802	2.327	41.616	65.229	82.342	164.835	117.319	9.686	41.793
31.12.1927	16	50.066	345.642	4.133	263.521	74.350	2.057	32.696	123.913	168.633	161.443	150.215	19.572	71.513
31.12.1928	16	63.186	500.547	7.556	327.668	78.707	10.064	35.993	173.243	237.278	160.245	197.320	41.054	150.845
31.12.1929	16	65.558	516.007	6.902	384.393	89.107	8.504	38.564	225.358	253.367	158.228	176.922	47.882	162.063
II. grupa. Banki z kapitałem od 1 milj. do 2,5 milj. zł.														
31.12.1926	12	4.093	36.042	2.035	31.496	19.692	26	6.288	18.726	32.517	23.151	22.394	612	6.446
31.12.1927	11	7.364	82.664	543	66.063	23.680	54	4.121	21.352	49.032	29.698	41.196	1.612	33.980
31.12.1928	11	12.913	142.405	2.157	82.062	33.661	755	8.871	45.695	63.650	37.315	62.282	10.016	53.996
31.12.1929	11	9.789	137.168	479	92.873	38.856	282	4.478	35.539	62.342	36.943	66.185	19.831	45.677
III grupa. Banki z kapitałem poniżej 1 milj. zł.														
31.12.1926	40	9.144	62.305	2.776	42.664	10.540	169	17.175	22.404	10.602	38.964	30.992	4.028	31.616
31.12.1927	29	12.516	102.367	6.134	56.398	13.239	1.781	17.576	31.568	21.705	42.931	51.950	9.126	38.777
31.12.1928	26	15.634	141.353	6.575	75.336	17.837	295	13.000	43.035	33.104	38.387	61.296	3.752	57.790
31.12.1929	23	17.789	164.432	6.627	81.332	15.712	27	13.629	62.570	35.305	37.845	70.916	2.924	55.197
Oddziały zagranicznych banków akcyjnych														
31.12.1926	6	3.564	12.472	3.015	33.357	6.187	12	7.831	8.558	11.396	35.075	38	553	1.857
31.12.1927	6	6.728	49.767	2.184	36.797	44.440	1.829	12.596	17.150	7.456	54.554	4.402	2.682	15.761
31.12.1928	6	5.548	83.729	1.273	49.517	67.142	502	7.354	10.596	14.915	54.228	23.981	2.615	51.656
31.12.1929	5	5.370	56.360	6.550	63.703	86.533	317	7.070	23.583	16.473	36.669	18.925	4.773	118.721

1) Źródło — Wiadomości Statystyczne.